

NUTRI-SCORE

a jeho využití ve školním stravování

Mgr. Alexandra Košťálová, MUDr. Eliška Selinger

57 LET

V Česku máme 57 let skvěle fungující systém školního stravování

383 MILIÓŇŮ

pokrmů uvaří školní jídelny za jeden rok.

1,8 MILIÓŇŮ

děti se denně stravuje ve školních jídelnách, což je skoro 80 % všech dětí.

8556 JÍDELEN

Stravu dětem připravuje přes 8000 provozoven školního stravování.

27 LET

Spotřební koš ve vyhlášce o školním stravování se zásadně nezměnil již 27 let.

ŠKOLNÍ STRAVOVÁNÍ

50 %

Zdraví je ovlivněno z 50 % zdravým životním stylem (výživou, pohybem, odpočinkem, neuzíváním návykových látek...).

25 % PŘÍČIN ÚMRTÍ

představují nádorová onemocnění. Řada z nich velice úzce souvisí s nezdravým stravováním.

44 % PŘÍČIN ÚMRTÍ

je způsobeno srdečně cévními onemocněními. Ty mají průkaznou souvislost s kvalitou stravy.

57 %

českých dospělých má vyšší než normální hmotnost.

3x

Nadváha a obezita dětí v Evropě se za posledních 30 let zvýšila 3x. 7,5 % dětí v ČR trpí nadváhou, 10,3 % je obézních (sledované věkové skupiny 6, 9, 13, 17 let).

STRAVOVÁNÍ A ZDRAVÍ

STRAVOVÁNÍ A FINANCE

15 MILIARD

7,2 MILIARDY

za rok zaplatí rodiče za suroviny pro školní stravování.

5,4 MILIARDY

za rok zaplatí stát na mzdy zaměstnanců ve školních jídelnách.

2,4 MILIARDY

zaplatí stát za provoz školních jídel.

80 %

nákladů na zdravotní péči v EU je použito na léčbu chronických onemocnění - řadě z nich lze předejít zdravým životním stylem.

800 Kč

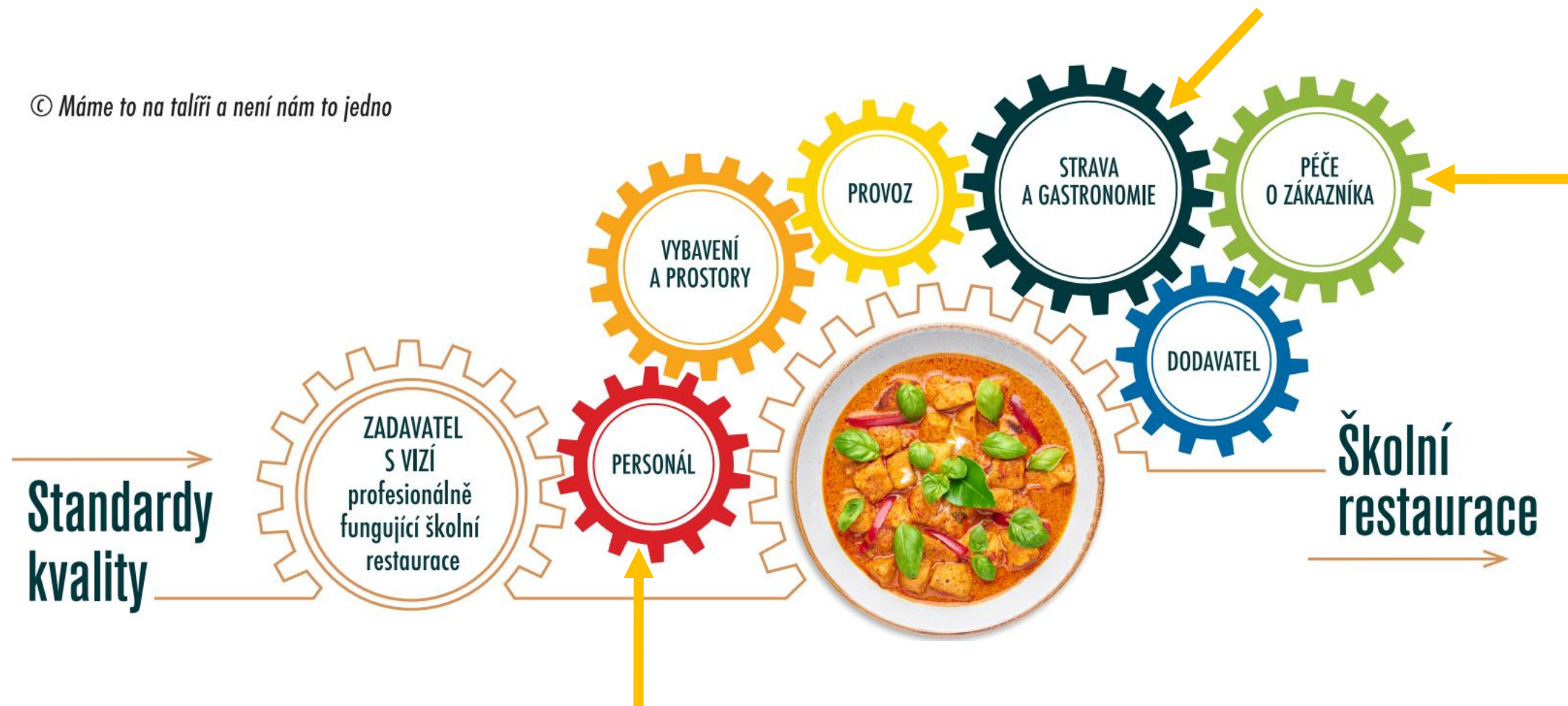
Školní obědy platíme všichni z daní. V přepočtu každý občan ČR přispěje 800 Kč ročně na školní obědy.

© Máme to na talíři a není nám to jedno

Využití NUTRI-SCORE v rámci školního stravování

© Máme to na talíři a není nám to jedno

Strava a gastronomie

Současnost

V současné době vytváříme databázi receptů pro školní stravování, které zohledňují dva principy.

1. Jedním je **příprava dle správně prováděných kulinářských technik** – které ovlivní sensorické vlastnosti pokrmů (voní, chutná, láká).
2. Druhým principem je, že **u každého receptu propočítáváme nutriční hodnotu** (což není úplně jednoduchý proces, pokud se chceme přiblížit realitě). Při znalostech hodnot na 100 g propočítáváme NUTRI-SCORE. V případě potřeby recept reformulujeme tak, aby současně nedošlo ke snížení sensorických vlastností.

Kvalita receptů ve školním stravování je prostorem pro velké zlepšení.

Personál

Současnost a budoucnost

Základem kvality každé profese je vzdělávání zaměstnanců.

Určité pozice v rámci školního stravování (zejména vedoucí školní jídelny a minimálně hlavní kuchař) nezbytně potřebují, krom jiných, i znalosti v oblasti **zbožíznalství doplněné o znalosti o označování potravin**.

Označování na přední straně potravin, které má potenciál podílet se jako jeden z nástrojů na podpoře zdraví, dává velký smysl a na obalech potravin v současné době chybí.

Chybí ve formě, která by byla jasná a srozumitelná a sloužila by pro rychlou orientaci a výběr.

Proto již v současné době personál školních jídelen seznamujeme s NS a vysvětlujeme, jak s ním lze pracovat (v budoucnu, ale i již v současnosti) a jaký má význam či potenciál (samozřejmě v kontextu s dalšími nástroji a principy podpory zdraví). Jaké jsou jeho silné, ale i slabší stránky.

Péče o zákazníka

Vzdálenější budoucnost

Komunikace s rodiči je nevyužitý nástroj systému školního stravování. Přesto v některých státech funguje, že na základě jídelníčku ve školní jídelně je doporučeno další stravování v rodině.

Při využití NUTRI-SCORE k tomuto, **musí předcházet představení a vysvětlení principu NS nejlépe celostátní kampaní**, pokud právě toto značení bude u nás přijato.

V budoucnosti bychom chtěli dospět ke kvalitní komunikaci s rodiči, kteří i na základě výživové hodnoty školního stravování mají nástroj k naplánování zbytku denní stravy pro dítě.

NUTRI-SCORE může být opět velmi srozumitelným nástrojem. Opravdu však jen za předpokladu porozumění, aby nedošlo k lynči ze strany rodičů za pokrm, který nebude v zelených odstínech.

Současná doba je rychlá a spotřebitelé se chtějí rychle rozhodovat (tento trend asi nezměníme) – **v současné době není nástroj pro rychlé rozhodnutí pro své zdraví, volí tedy mnohdy podle jiných hodnot** (obal, atraktivita, cena...)

Westernizace stravy je jedním z důvodů rozvoje chronických neinfekčních onemocnění

Jakýkoli smysluplný nástroj, který dovolí lepší orientaci v nutriční hodnotě potravin je vítaný

První příklady

Francouzská firma Elix, která se zabývá institucionálním stravováním (školy, podnikové stravování) začala u svých pokrmů značit NUTRI-SCORE.

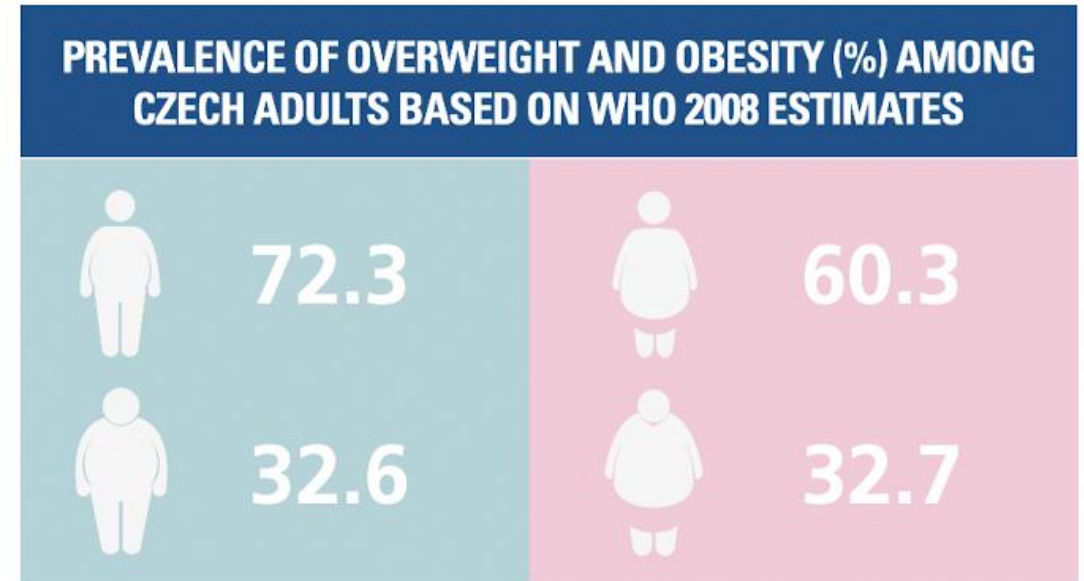
Z tiskové zprávy:

„Ambicí skupiny vždy bylo poskytovat studentům zdravou a vyváženou stravu. V tomto novém školním roce, který se vyznačuje přizpůsobením našich nabídek zdravotní situaci, je Elix rozhodně odhodlán nabídnout výběr jídel, který každému studentovi zaručí pestrou a vyváženou stravu i potěšení z chuti. Díky Nutri-Score je Elix prvním hráčem v kolektivním stravování, který zašel tak daleko v podpoře, vzdělávání a zvyšování povědomí o nutriční kvalitě receptur a poskytuje další transparentní a čitelné informace pro děti a jejich rodiče.“

**Proč NUTRI-SCORE i za
hranice jídelen?**

Zdravotní stav ČR není dobrý...

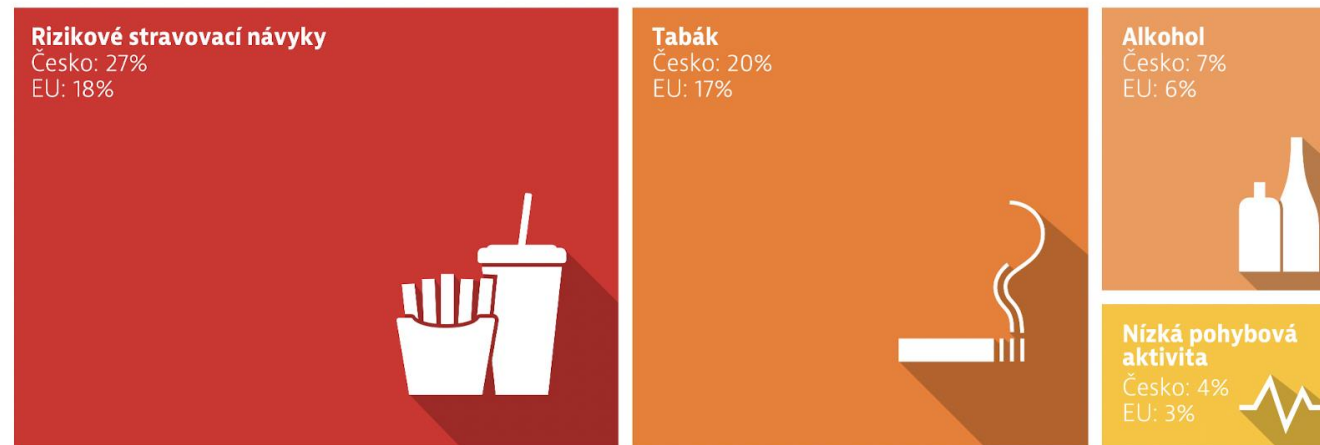
- **Nejvyšší podíl lidí s nadváhou/obezitou v evropském regionu!**
- 66.1% dospělých má nadváhu
- 20% dospělých trpí obezitou
- Stoupá výskyt i mezi dětmi a dospívajícími

Source: WHO Global Health Observatory Data Repository (1).

...protože naše stravovací návyky nejsou dobré!

- Behaviorální rizikové faktory příčinou **48% všech úmrtí (EU 39%)**
- Rizikové nutriční návyky má **27% populace (EU 18%)**
- Nemoci spojené se špatným živ. stylem způsobují největší ztráty let života!

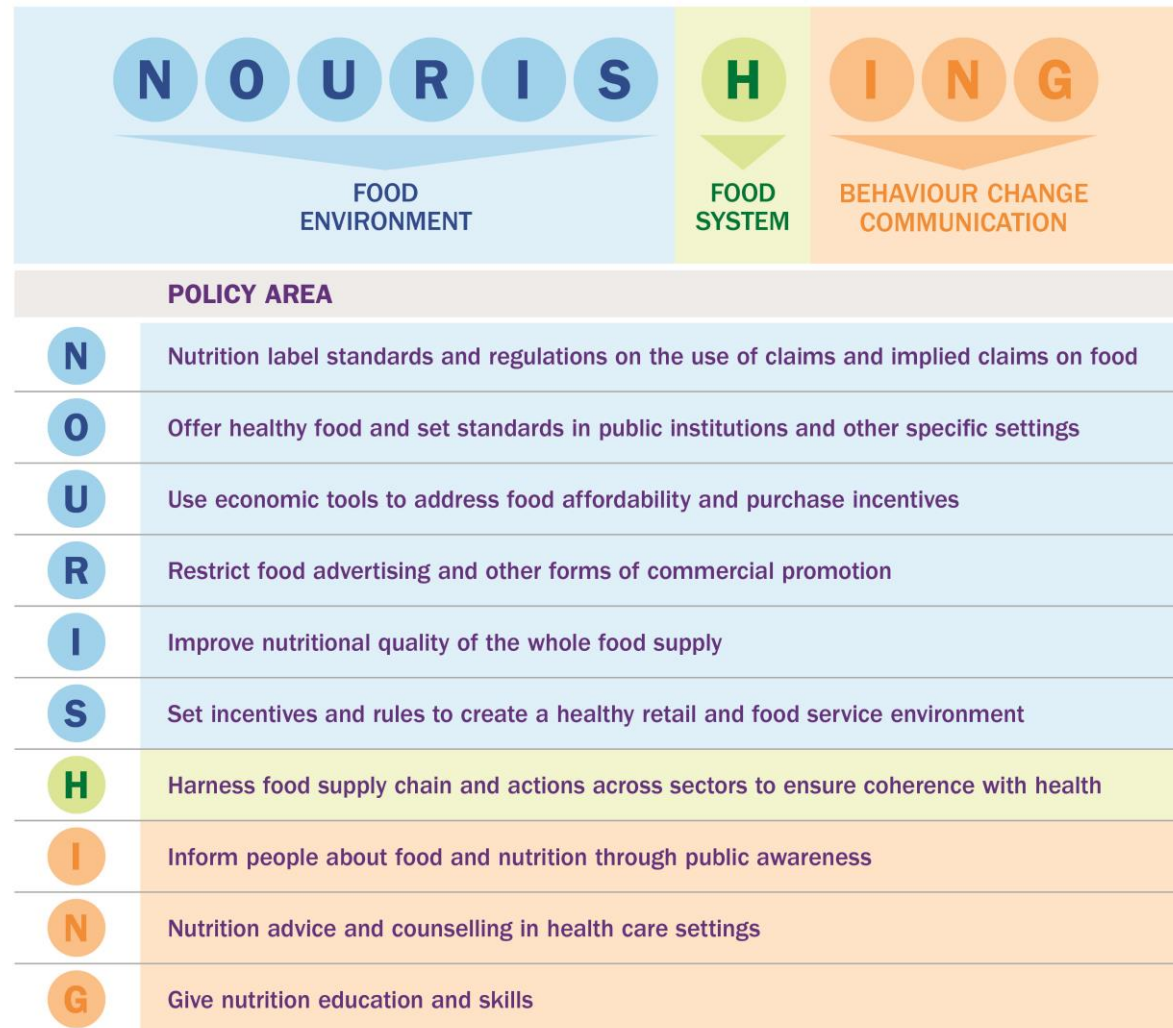
*Poznámka: Celkový počet úmrtí souvisejících s těmito rizikovými faktory (53 600) je nižší než součet počtů úmrtí za jednotlivé faktory (64 300), protože stejné úmrtí lze přičíst více než jednomu rizikovému faktoru. Rizikové stravovací návyky zahrnují 14 složek, například nízkou konzumaci ovoce a zeleniny a vysokou konzumaci nápojů slazených cukrem.
Zdroje: IHME (2018), Global Health Data Exchange (odhady se týkají roku 2017).*

Náklady na léčbu s obezitou spojených problémů tvoří 10% výdajů na zdravotnictví.

Řešení musí být **systemové**.

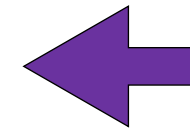
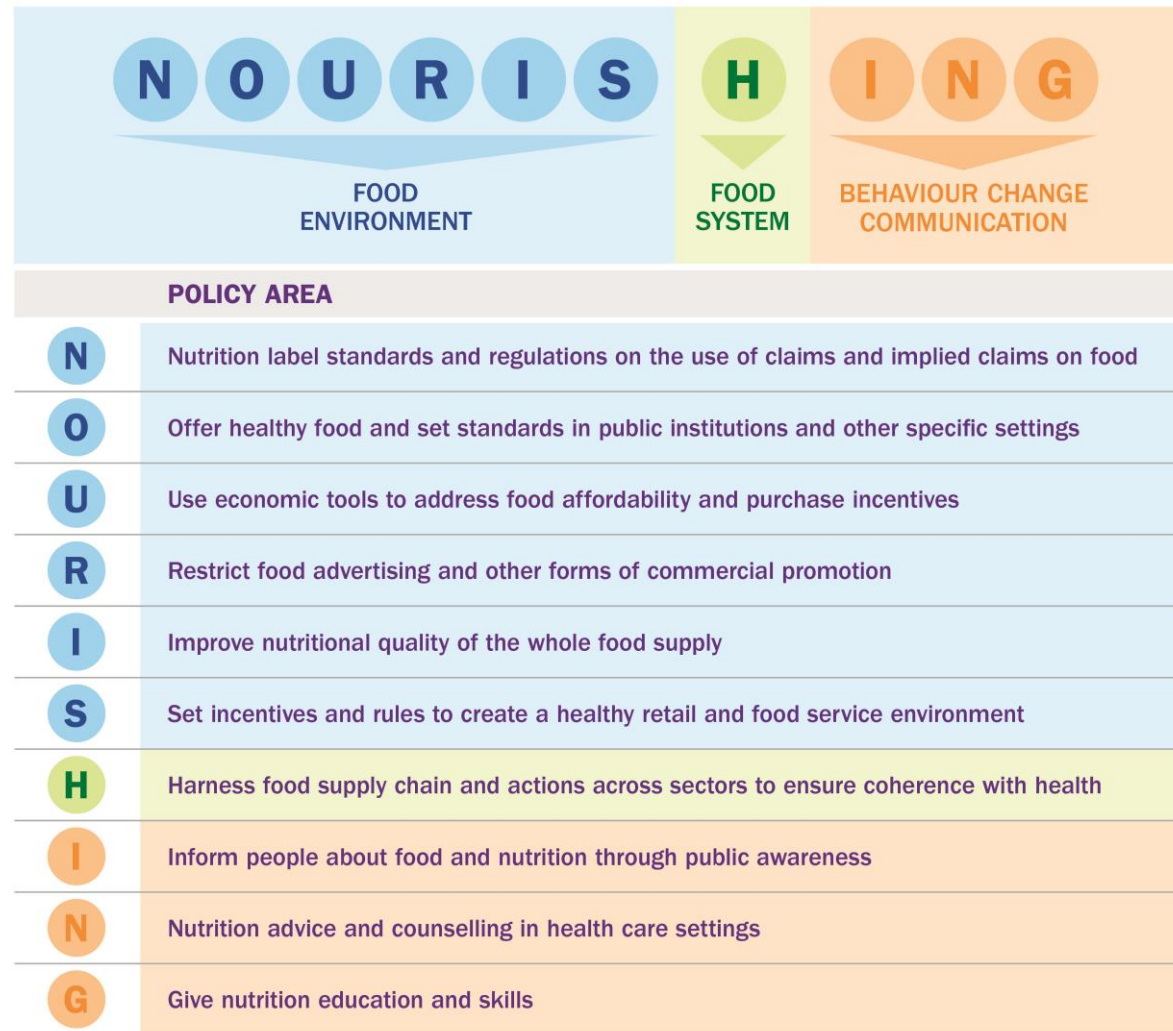
Co s tím můžeme dělat?

The NOURISHING framework

© World Cancer Research Fund International

The NOURISHING framework

© World Cancer Research Fund International

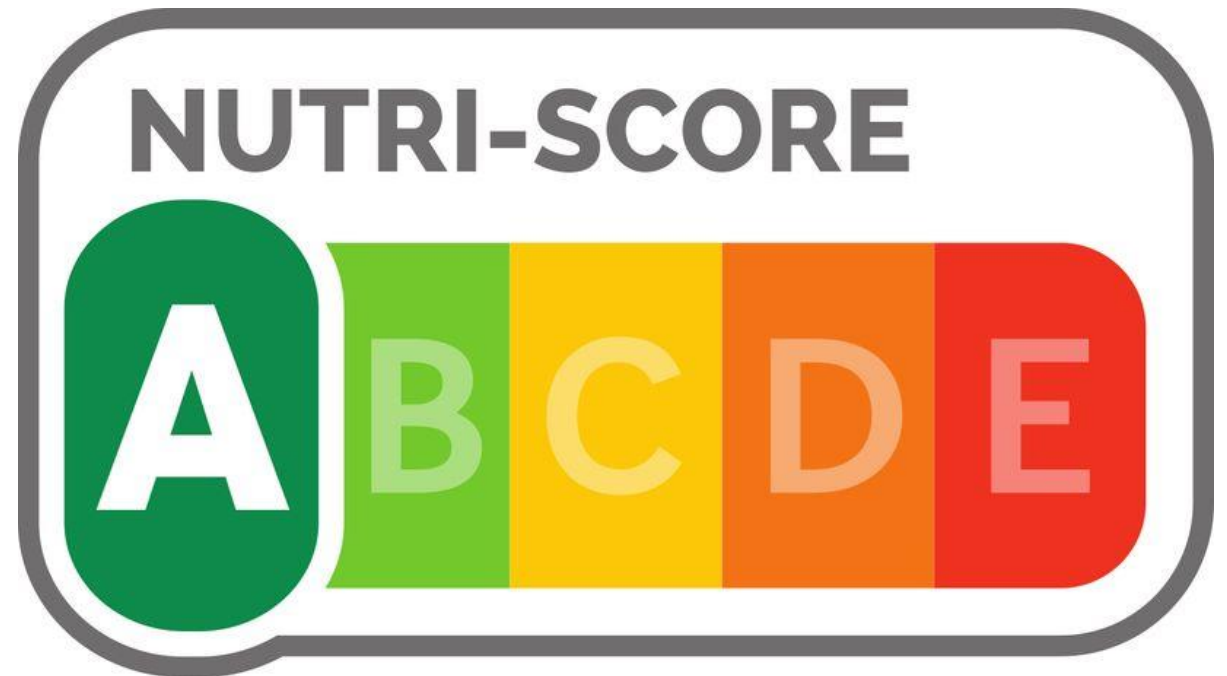

Značení potravin má být:

- Vědecky podložené
- Interpretativní
- Povinné

Značení potravin má být:

- **Vědecky podložené**
- **Interpretativní**
- Povinné

Děkujeme za pozornost.